

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Örömmel küldjük Önöknek idei első hírlevelünket, melyben saját 2013. évi fő céljainkról is hírt adunk.

A Kárpát-medencében elsősorban a magyar tudományos szervezetek minőségelvű számbavételére, az intézményi együttműködések ösztönzésére kívánjuk erőinket összpontosítani. A távolabbi magyar tudományos világban pedig jelenlétünket szeretnénk erőteljesebbé tenni, a köztestület külső tagságát bővíteni, támogatást nyújtani a Kárpát-medencén kívüli magyar tudományos-felsőoktatási, oktatási szervezetek működéséhez és előmozdítani újabbak létrejöttét.

Közös törekvésünk a magyarság erősítése a tudomány eszközeivel.

Várjuk tehát híreiket, észrevételeiket, javaslataikat.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Az Amerikai
Geofizikai
Szövetség **Ivan
I. Mueller Díjat**

alapított a geodézia területén elért kiemelkedő tudományos és kutatási tevékenység elismerésére. A díjat Müller Iván geodétáról, az Ohioi Állami Egyetem emeritus tanszékvezető professzoráról, a Nemzetközi Geodéziai Társaság korábbi, Waldo E. Smith-éremmel kitüntetett elnökéről, az MTA tiszteleti tagjáról nevezték el az elmúlt fél évszázadban elért kiemelkedő nemzetközi geodéziai eredményei elismeréseképpen.

[Bővebben:](#)

A villamos hajtások, a kalickás aszinkron motoros hajtások kettős mezőorientációs,

vektoriális struktúrájának továbbfejlesztéséért és implementációja terén elért eredményeiért **Gábor Dénes Energetikai Nemzeti Díjat** vehetett át **Imecs Mária villamosmérnök**, a Kolozsvári Műszaki Egyetem professzora, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet Tanácsa **nívódíjban** részesítette **Kepéné Bihar**

Mária és Lendvai Kepe Zoltán muravidéki néprajzkutatókat.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSI HÍREK

A Spectator Társadalomkutató Műhely konferenciával egybekötött könyvbemutatót szervezett

a **Nemzeti identitás, asszimiláció és médiahasználat a határon túli magyarság körében 1999–2011** tárgykörben végzett kérdőíves felmérés eredményeiről.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának új kiadványai:

Bánati földrajzi nevek
(szerk. Rajsli Ilona);

Pásztor Kicsi Mária: A mai vajdasági magyar napi sajtó és elektronikus média informatív szövegeinek szintaktikai, intonációs és kommunikatív jellemzői;

3. oldal

Ispánovics Csapó Julianna:
A bácskai magyar irodalmi kultúra előtörténete a régió magyar könyvkiadása szempontjából;

Horváth Futó Hargita:
Lokális kontextus, elbeszélői szerepkörök és a szövegek átjárhatósága Gion Nándor opusában.

Megjelent **Csetri Elek Kelemen Lajos élete és munkássága című könyve** a két világháború közötti korszak legismertebb erdélyi történetírójáról. Az ő érdeme az Erdélyi Múzeum-Egyesület mintegy milliós nagyságrendű levéltárának, az ország legértékesebb művelődési gyűjteményének beszerzése és közszolgálatba állítása.

[Bővebben:](#)

Megjelent az ***Agrárképzés minden szinten*** című kiadvány, amely a Csíkszeredában, 2012 júniusában megszervezett szakmai kerekasztal anyagát tartalmazza, célja a térségi képzés és ismeretterjesztés, az agrárjellegű tudás hatékony térségi formájának megtalálása, kialakítása.

A kerekasztalról [bővebben:](#)

Megjelent **Ambrus Tünde Székely falutízések** című könyve a Pallas-Akadémia Könyvkiadó gondozásában. A szerző – az MTA köztestületének külső tagja – munkájáért Apáczai-díjban részesült.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadója a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozatában megjelentette **Márton László** könyvét, ***Kós Károly, a művészi kovácsoltvas formatervezője*** címmel. A szerző mérnök, a tudományok doktora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Digitalizálták Bolyai János tudományos kéziratait. Az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társaság marosvásárhelyi fiókszervezete átadta azokat a Teleki Tékának.

[Bővebben:](#)

Megjelent a hollandiai **Mikes International** című elektronikus folyóirat (Magyar szellemi fórum) 13. évfolyamának **2013/1.** (január-március) száma.

[Bővebben:](#)

4. oldal

Megjelent az **EMT Tájékoztató 2012/11-12., a FIRKA 2012-2013/2.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Bácsország** című vajdasági folyóirat **2012/13.** száma.

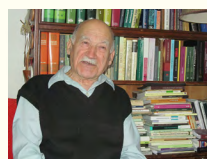
[Bővebben:](#)

Gábrity-Molnár Irén egyetemi tanárral, a Magyarságkutató Tudományos Társaság elnökével, az MTA köztestületének külső

tagjával jelent meg **interjú** a vajdasági magyarok elvándorlásáról.

[Bővebben:](#)

Tisztán tartani történelmi tudatunkat címmel jelent meg **interjú Egyed Ákos történészrel**, az Erdélyi

Múzeum-Egyesület volt elnökével, az MTA külső tagjával.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Húsz éves az Ungvári Elektronfizikai Kutatóintézet, melynek kezdetektől Spenik Ottó

atomfizikus, az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia levelező tagja, az MTA külső tagja az igazgatója.

[Bővebben:](#)

Egy **Szabadkán létrehozandó egyetemről** kezdődnek tárgyalások, amelyen pedagógiai kar,

teológiai és humanisztikai kar, műszaki kar, mezőgazdasági kar, jog- és államtudományi kar, valamint művészeti akadémia létesítését tervezik.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Kisebbségi létjelenségek címmel tartott előadást Nagybecskerekén

december 17-én **Tóth-Glemba Klára** kisebbségkutató, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNY HÁZA CSÍKSZEREDA

Január 18-án rendezik meg

Csíkszeredában, a Magyar Tudomány Házában a **Székelyföldi vízkészlet, vízgazdálkodás és klímaváltozás** című szakmai kerekasztal megbeszélést.

[Bővebben:](#)

5. oldal

Ugyancsak január 18-án tart Budapesten előadást **Barabási Albert-László fizikus**, hálózatkutató,

a Northeastern University, Boston egyetemi tanára, az MTA külső tagja **Hálózatkutatás – Komplex rendszerek értelmezése hálózatos módszertannal** címmel.

[Bővebben:](#)

Február 19-én **Bionika – molekuláris, orvosi és infobionika, egy új szakterület** címmel tart

előadást Zürichben **Horváth Áron Norbert**, aki 2012-ben végzett a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Karán.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

74 éves korában **elhunyt Bisztray György irodalomtörténész**, a Torontói Egyetem emeritus professzora,

a Hungarian Studies Review című angol nyelvű szakfolyóirat társszerkesztője, a Kanadai Magyarstudományi Társaság alapítója és tartósan elnöke.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

520 éve született Nagyszebenben **Oláh Miklós** főpap és diplomata, humanista **történeti**

és földrajzi író. Legfőbb műve a Hungaria et Attila, amely hű gazdaságföldrajzi és művelődéstörténeti képet ad a középkor végi, Mohács előtti Magyarországról.

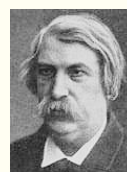
[Bővebben:](#)

Gyulafehérváron született 270 évvel ezelőtt lovag **Born Ignác mineralógus, geológus**.

Nevéhez fűződik a világ első nemzetközi műszaki-tudományos (bányász-kohász) kongresszusának megszervezése.

[Bővebben:](#)

Hazslinszky Frigyes Ákos

botanikus, az MTA tagja, aki a virágos növények

magyarországi elterjedésével és előfordulásával foglalkozott, illetve úttörő munkásságot fejtett ki hazánkban a virágtalan növények botanikai feldolgozása terén, Késmárkon született 195 évvel ezelőtt.

[Bővebben:](#)

6. oldal

A magyar földtan, ásványtan és őslénytan sokoldalú tudóstanár egyénisége, **Koch Antal**, az MTA tagja, 170 éve született

Zomborban. A magyar földtani szakirodalom kiemelkedő alkotásának tartják az erdélyi medence harmadkori képződményeiről írt monográfiáját.

[Bővebben:](#)

145 éve született Rimaszombatban **Richter Aladár botanikus**, egyetemi tanár, az MTA levelező tagja.

Az élettani növényanatómiai irányzatot képviselte. Jelentősek növényyszövettani kutatásai.

[Bővebben:](#)

115 esztendeje született a Maros megyei Pipén **Gyulai Zoltán kísérleti fizikus**, egyetemi tanár, a Gyulai-Hartly-effektus leírója, az MTA tagja.

[Bővebben:](#)

Szamosújváron született 110 évvel ezelőtt **Mártonfi László gyógyszerész**, egyetemi tanár.

Ő teremtette meg a gyógyszerészeti kémiai oktatást. Kiemelkedők az olajos kontrasztkészítmények előállítására vonatkozó eredményei.

[Bővebben:](#)

Ugyancsak 110 éve született a Háromszék (ma Kovászna) megyei Nyújtódon **Incze Gyula igazságügyi orvostani kutató**, egyetemi tanár. Bevezette az apaság megállapításánál a vércsoportvizsgálatot, a vízbefulladásnál a plankton-vizsgálatot.

[Bővebben:](#)

105 éves lenne **Teller Ede** magyar származású amerikai **atomfizikus**, „a hidrogénbomba atyja”, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

40 éve tette meg első útját **Pavlics Ferenc holdjáró járműve** a Hold felszínén.

A NASA-díjjal kitüntetett kutató az Egyesült Államokban él és dolgozik.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Aranymetszés 2013. címmel Kárpát-medencei magyar doktorandusz életpálya-kutatáshoz kérik az online kérdőívek kitöltését a meghirdető szervezetek: a Romániai Magyar Doktoranduszok és F fiatal Kutatók Szövetsége, a Téka Szlovákiai Magyar F fiatalok Tudományos és Kulturális Társulása, a Momentum Doctorandus Kárpátaljai Magyar Doktoranduszok

7. oldal

Szervezete, valamint a Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete. A kutatás vezetője Papp Z. Attila, az MTA Kisebbségkutató Intézetének igazgatója. A kutatást Domus programja keretében az MTA támogatja.

[Bővebben:](#)Balassi
Intézet

A Balassi Intézet
Márton Áron
Szakkollégiuma

február 8-án **PhD-konferenciát** szervez határon túli magyar doktoranduszok és doktorjelöltek számára a Debreceni Egyetemen.

[Bővebben:](#)

Április 25-28. között Aradon kerül sor az **OGÉT 2013-ra, a XXI. nemzetközi gépészeti találkozóra**, amelyet az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság szervez.

Jelentkezési határidő: február 20.

[Bővebben:](#)

Május 23-26. között tartják Kolozsváron a **XVI. erdélyi tudományos diákköri konferenciát**.

Jelentkezési határidő: március 14.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2013/1. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Diczfalusy Egon (Richard)

(Miskolc, 1920. szeptember 19.),

*Svédországban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Egon (Richard) Diczfalusy was born in Miskolc, 19 September 1920. His father was general in the army of the newly independent (but having less than 70% territory) Hungary. He received his medical degree from the University of Szeged in 1944, where he became research assistant. Recommended by professor Albert Szent-Györgyi he began working at the Karolinska Institute in Sweden in 1946, where he obtained a Ph.D. degree in 1953 and an M.D. degree in 1958. He was Director of the Hormone Laboratory, Karolinska Hospital between 1948 and 1967, Director of the Reproductive Endocrinology Research Unit of the Swedish Medical Research Council between 1967 and 1981, Head of the Department of Reproductive Endocrinology at the Karolinska Institute between 1981 and 1986. He retired and became professor emeritus in 1987.

Diczfalusy Egon (Richárd) 1920. szeptember 19-én született Miskolcon. Édesapja tábornok volt az éppen függetlenné vált (de területének 70 %-át elveszített) Magyarország hadseregében. Orvosi diplomáját 1944-ben kapta meg a szegedi egyetemen, ahol tanársegéd lett. 1946-ban Svédországba ment, Szent-Györgyi Albert professzor ajánlásával a Karolinska Intézetben kezdett dolgozni, ahol 1946-ban PhD fokozatot, 1953-ban MD fokozatot szerzett. 1948-tól 1967-ig a Karolinska Kórház Hormonlaboratóriumának igazgatója, 1967-től 1986-ig a Karolinska Intézet Reproaktív Endokrinológiai Intézetének vezetője, 1967 és 1981 között a Svéd Orvosi Kutatási Tanács Reproaktív Endokrinológiai Kutatási egységének igazgatója volt. 1987-ben nyugdíjba vonult, és professor emeritus lett.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

More than 600 publications dealing with various areas of obstetrical endocrinology and gynecological endocrinology describe his research contributions. Some 150 research fellows from 35 countries – among them academic Gyula Telegdy, professor emeritus of the University of Szeged, György Bártfai and György Falkay, professors of the University of Szeged and Ádám Balogh, assistant professor of the University of Debrecen – were trained under his supervision. His work has contributed a great deal of improvement to the research and development of human reproductive health. After his retirement he has concentrated his work on the "ageing world, where there are too many grandparents and too few grandchildren".

Professor Diczfalusy was consultant to the Ford Foundation's Programme in Reproductive Sciences between 1962 and 1978, Director of the World Health Organization (WHO) Collaborating Center for Research and Research Training Human Reproduction at the Karolinska Institute from 1970 to 1984. He was a Member of the WHO Expert Advisory Panel on Human Reproduction from 1972 to 1984 and Senior Consultant to the WHO Special Programme of Research in Human Reproduction from 1984 to 1996. From 1998 to 2007 he was senior consultant to the WHO Ageing and Health Program.

Több mint 600 publikáció számol be a szülészeti és nőgyógyászati endokrinológia különböző területein elért kutatási eredményeiről.

A világ 35 országában fellelhető mintegy 150 tanítványa között van Telegdy Gyula akadémikus, Bártfai Görgy és Falkay György szegedi és Balogh Ádám debreceni professzor. Nyugdíjba vonulása óta munkássága az öregedő világra összpontosul, ahol túl sok a nagyszülő, és túl kevés az unoka.

1962-től 1978-ig a Ford Alapítvány szaporodástudományi programjának tanácsadója. 1970-től 1984-ig igazgatója, 1984-től 1996-ig főtanácsadója volt az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Karolinska Intézetben működő emberi szaporodást vizsgáló kutatási és oktatási központjának, 1998 és 2007 között a WHO öregedési és egészségügyi programjának főtanácsadója.

24 ország egyetemeinek, akadémiai intézeteinek és szülészeti-nőgyógyászati (endokrinológiai) egyesületeinek tiszteletbeli és/vagy díszdoktora, szakértője és tagja. Kutatás-fejlesztési és szervezési tevékenységét számos díjjal és kitüntetéssel ismerték el, 2006-ban Széchenyi-díjban, 2001-ben a Bartarelli Alapítvány Díjában részesült, 2000-ben Árvay Emlékérmes, 1995-ben Mahidol Herceg-díjat kapott (a korábbi elismeréseket nem soroljuk fel).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

He is honorary doctor, consultant, member of universities, academic institutions and national societies of obstetrics and gynecology and/or endocrinology in 24 countries. He has received many honors and awards for his research and development and organizational work, the latest of which are the Széchenyi Prize (2006), the Bartarelli Foundation Award (2001), the Árvay Medal (2000) and the Prince Mahidol Award (1995).

He and his wife established the Egon and Ann Diczfalusy Foundation for Supporting Research in Reproductive Health in 2007, the purpose of which is – among others – to assist physicians, other professionals and health care workers to attend conferences in Hungary or abroad, to organize annually the Diczfalusy Scientific Meeting (attended by internationally well-known researchers from all over the world as well as Romania and Serbia) and to present the Diczfalusy Medal and Award. The opening meeting in 2007 and the meetings in 2008, 2009 and 2011 were hosted by Szeged, in 2010 the host was the Karolinska Institute, while the last meeting was held in Arad in November 2012.

He was travelling and working in all parts of the world, where he was presented with rare and valuable things. His collection of South-American, Pre-Columbian sculptures and objects was donated to the Faculty of Medicine of the University of Szeged in 2007. (The collection can be found beside the Albert Szent-Györgyi Memorial Room).

Feleségével 2007-ben létrehozta az Egon és Ann Diczfalusy Alapítványt a Tudományos Munka Támogatására a Reprodukciós Egészség Körében. Az Alapítvány célja többek között orvosok és más egészségügyi szakemberek magyarországi és külföldi konferenciá-részvételének támogatása, az évenként megrendezésre kerülő Diczfalusy tudományos ülés megszervezése (a tanácskozásokon nemzetközileg elismert kutatók vesznek részt a világ minden tájáról, kiemelten Romániából és Szerbiából), valamint a Diczfalusy Érem és Díj átadása. Az első Diczfalusy-konferenciát Szegeden tartották 2007-ben, Szeged adott otthont a rendezvénynek 2008-ban, 2009-ben és 2011-ben is. 2010-ben a Karolinska Intézet volt a házigazda, 2012 novemberében pedig az aradi Vasile Goldis Nyugati Egyetem.

Szinte a világ minden táján járt és dolgozott, munkáját különleges, értékes tárgyakkal hálálták meg. Dél-amerikai prekolumbianus szobor- és használati tárgy-gyűjteményét 2007-ben a Szegedi Tudományegyetem Orvostudományi Karának ajándékozta. (A gyűjtemény a Szent-Györgyi Albert Emlékszoba mellett kapott helyet.)

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

Several publications describe his life and work, e. g. – Varga, András: The healer, where cultures meet: Egon Diczfalusy, the cosmopolitan (2009, Szeged), Furau, Cristian: Egon Diczfalusy: 90 years for humanity through science (Bucharest, 2010), Batár, István: So many years in the service of humanity – Egon Diczfalusy, homo universalis (The European Journal of Contraception and Reroductive Health, 2011)

He became an external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Medical Sciences in 1998 and read his inaugural address Az öregedő emberiség – a XXI. század kihívása (The ageing humanity – the challenge of the 21st century) on 21 April, 1999.

Contact

Rönningevägen 21
14461 Rönninge, Sweden

Tel.: (46) 8 532 510 35

Fax: (46) 8 532 507 51

E-mail: egon.diczfalusy@minmail.net;
egon.diczfalusy@glocalnet.net

Honlap: http://www.ae-info.org/ae/User/Diczfalusy_Egon

DICZFALUSY EGON (RICHARD)

Életéről, munkásságáról több könyvet és tanulmányt írtak, pl. Varga András: Egy orvos, akinél a kultúrák találkoznak: Diczfalusy Egon, a világpolgár (Szeged, 2009.), Cristian Furau: Egon Diczfalusy: 90 years for humanity through science (Bucharest, 2010.), Batár István: So many years in the service of humanity – Egon Diczfalusy, homo universalis (The European Journal of Contraception and Reroductive Health, 2011)

1998-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották, az Orvosi Tudományok Osztályának tagja. Székfoglaló előadását 1999. április 19-én tartotta Az öregedő emberiség – a XXI. század kihívása címmel.

Kapcsolat

Rönningevägen 21

14461 Rönninge, Sweden

Tel.: (46) 8 532 510 35

Fax: (46) 8 532 507 51

E-mail: egon.diczfalusy@minmail.net;
egon.diczfalusy@glocalnet.net

Honlap: http://www.ae-info.org/ae/User/Diczfalusy_Egon

ORVOSI TUDOMÁNYOK

